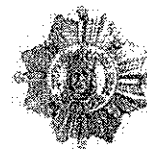

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-5502 din 22 septembrie 2022

La nr. 03/7825 din 06.09.2022

Ministerul Justiției

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (Codul de executare, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Iulian RUSU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8221 din 21.09.2022

la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (Codul de executare, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției la data de 01 august 2022, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, de minim 10 zile lucrătoare pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

De asemenea, autorul a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată respectarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina web indicată supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice, transparența în procesul decizional a fost asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul a fost elaborat în scopul „[...] înlăturării numeroaselor deficiențe ale actualului mecanism de recuperare a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat.”

Autorul a mai precizat că, „Proiectul urmărește realizarea acțiunii 1.4.4. c) din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025, aprobat prin Legea nr. 211/2021, care prevede: „Dezvoltarea și perfecționarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat.”

Acțiunea respectivă este determinată de faptul că actualul mecanism de recuperare a cheltuielilor, reglementat în Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, este ineficient și lacunar. Or, acesta nu asigură valorificarea deplină a sumelor datorate de către beneficiarii serviciilor de asistență juridică, iar cca 50% din deciziile de recuperare rămân neexecutate, fiind prejudiciat bugetul public național.”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Codului de executare și a Legii nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, fiind stabilit un nou mecanism de recuperare a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat și ajustat la cadrulul normativ relevant la prevederile Codului administrativ și ale Regulamentului privind procedura de executare a creanțelor bănești bazate pe dispoziții de drept public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 618/2019.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public privind perfecționarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat, pentru a preveni prejudicierea continuă a bugetului public național.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;

- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: „Pentru ultimii 3 ani se atestă o creștere a numărului deciziilor de recuperare emise de oficiile teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat: - în 2019 – 13 decizii de recuperare (pentru suma de 6 850 lei); - în 2020 – 58 decizii de recuperare (pentru suma de 72 030 lei); - în 2021 – 157 decizii de recuperare (pentru suma de 246 745 lei).

Astfel, în total, pentru perioada anilor 2019-2021, urma să fie recuperată suma de 325 625 lei, în baza a 228 decizii.

Însă, datorită deficiențelor descrise [...] a fost posibilă executarea doar a 119 decizii (52.1%) și fiind recuperată doar suma de 159 855 lei (49%): - în 2019 – 12 decizii executate (6 060 lei recuperați); - în 2020 – 30 decizii executate (38 640 lei recuperați); - în 2021 – 77 decizii executate (115 155 lei recuperați).

Astfel, doar 52.1% din deciziile emise de oficiile teritoriale sunt executate, și doar 49% din cheltuielile suportate sunt recuperate.

Prin urmare, odată cu implementarea modificărilor propuse în prezentul proiect, numărul deciziilor executate, precum și sumele efectiv recuperate se vor dubla. Acest fapt va determina valorificarea efectivă a cheltuielilor acordate pentru serviciile de asistență juridică garantată de stat, precum și va preveni prejudicierea continuă a bugetului public național.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu; -

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale

și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, autoritate competentă de emiterea deciziilor privind recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Justiției în scopul înlăturării numeroaselor deficiențe ale actualului mecanism de recuperare a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat. Proiectul urmărește realizarea acțiunii 1.4.4. c) din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025, aprobat prin Legea nr. 211/2021, care prevede: „Dezvoltarea și perfecționarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat”. Acțiunea respectivă este determinată de faptul că actualul mecanism de recuperare a cheltuielilor, reglementat în Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, este ineficient și lacunar. Or, acesta nu asigură valorificarea deplină a sumelor datorate de către beneficiarii serviciilor de asistență juridică, iar cca 50% din deciziile de recuperare rămân neexecutate, fiind prejudiciat bugetul public național.

Proiectul respectă rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul a asigurat informarea publicului despre inițierea elaborării proiectului de decizie, precum și consultarea publică a acestuia.

Prevederile proiectului corespund scopului declarat de către autor în nota informativă și acesta este în conformitate cu interesul public.

În normele formulate prin proiectul supus expertizei anticorupție n-au fost identificați careva factori și riscuri de corupție.

21.09.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

 Xenia VAMEȘ, Inspector principal